

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălătațe:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Low
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscriptele nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Primăvară.

De Al. Ciura.

Din cerul senin se cerne o ploaie de raze într'aurite; s'aud cum harfele Heruvimilor se instrună pentru slăvirea marelui imn al vieții și al Isvorului, care ne-a zămislit din neant...

Rândunele sglobii spintecă văzduhul în zig-zag-uri capricioase; fluturi multicolori încearcă cele dintâi ieșiri în lume, săltându-se pe aripioarele lor plâpânde; florile încep să-și deschidă petalele parfumate, ca pentru a amăgi pe acești cavaleri rătăcitori; cântăreții într'aripați ai codrului încearcă triluri duioase; ici-colo s'aud frânturi de doină:

*Toate plugurile umblă,
Num'al meu șade la umbră!*

E primăvară — ar exclama poetul.

E primăvară — ar răspunde firea, ce se deșteaptă. Dar harfa poetului nu mai răsună; coardele ei sunt mute. Și firea, ce se deșteaptă e, par'că, mai puțin veselă, ca până acum.

Ploaia de raze intraurite e cernută ca printr'un zăbranic, amintindu-ți lumina scăzută și jalnică a eclipselor solare; țipetele de veselie ale paserilor răsună azi mai puțin strident, ca prinse într'o imensă, mizerabilă surdină...

Poate că e numai o amăgire a noastră.

Lumina va fi ea tot așa de mângăetoare ca alte-dăți; trilurile paserilor tot așa de încântătoare, dar noi nu mai avem ochii de altădată!

Sufletul ne e cernit și vedem lumea din afară, prin prisma lui îndoliată.

Avem câteodată clipe de înălțare; chemări tinerești ne sună la urechi, — ca în toate primăverile — simțim cum avântul ne saltă pe o clipă dela pământ, spre culmi ideale.

Dar ne oprim, în aceeași clipă. Aripile imaginației noastre sunt rupte și orice opintire ni se pare zadarnică.

Sunt rupte aripile imaginației noastre, ori sunt îngreunate cu plumb...

În clipele, când va fi să ne ridicăm, demonul *Distrugerii* ne bate binișor pe umeri și ne rânjește în față:

— „Oprește-te, din avântul tău caraghios, tinere! Nu te eșofa degeaba să-ți instruni lira! Nu iai seama, că azi țărâitul tău de greer nu mai poate răsbate prin uriașa simfonie, ce am aranjat-o cu atâta competență, încât a amuțit toate scâncirile dulcele ale trubadurilor cu ochii la lună. Muzica mea e stăpână de acum. S'a trecut vremea sonatelor și sonatinelor lui Beethoven și Chopin. Chiar Wagner cel rășboinic și viforos poate trece și el la penzie, alături de zeii lui reumatici! Azi nu mai e decât o singură simfonie: aceea a mea. Mai majestoașă decât Taifun-ul, mai sânge-roasă ca uraganul, ce răscolește talazurile!

Toate zăgazurile ridicate de sângea noastră, în decurs de atâtea veacuri, s'au prăbușit și șivoiul se prăvale peste voi, ca să nu mai rămână peatră pe peatră din tot ce ați alcătuit voi! Privește! Cântărețele codrului abia îndrăsnesc să cripească; paserile călătoare sboară speriate și buimăcite, căci n'au aflat decât ruine pe locul unde și-au clădit cuiburile; florile nu mai sunt așa de vesele... parfumul lor s'a risipit... ele exală miros de pământ și de putregaiu... Sute de mii de morți

au hrănit cu trupurile lor discompuse florile aceste... ele sunt flori din cimitir... din cel mai imens cimitir, pe care l-a avut omenirea! Să nu vă amăgească deci nimic din primeniirea acestei primăveri. E o spoială, o mască, îndărătul căreia s'ascund ecatombe de morți, de ciungi și de orfani rămași pe drumuri.

Eu sunt duhul Distrugerii și opera mea e abia la începutul ei. Sutele de mii, ce s'au prăbușit în încăierarea cumplită, au murit moarte năpraznică. Și voi știți prea bine, că cei ce au murit moarte năpraznică, nu se pot odihni nici în groapă... Sufletul lor nu află liniște în groapa, ce li s'a deschis fără veste, și pribegeste prin lume, în viforul groaznic, ca o frunză deslipită de copac, înainte de vreme. Ei pribegesc în nopțile cele mai negre, purtând cu ei miasmele ucigătoare ale gropilor, răspândindu-le în lume... Atunci distrugerea va fi *completă* și împărăția mea se va statorici pe deplin. Să nu te înspăimânte vorbele mele și să nu ți se pară străine! Oamenii au cu toții câte o părțică din mine — o părțică destul de bunișoară... O mai ascund ei; o mai tănuiesc sub lustrul culturii, dar ea iese totuși la iveală, în micile ciocniri ale intereselor zilnice și în marile conflagrații ale rășboaielor. Numai cu prilejuri de aceste îți dai seama, cât de mare e stăpânirea mea. Opera mea e neasămănat mai ușoară, ca aceea a duhului Creator. El muncește veacuri de-arândul și mie îmi ajung câteva zile, ca să prefac în ruină cetăți și orașe înfloritoare, să spulber mii și mii de vieți și să trag apoi cu plugul o brazdă neagră, peste praful și cenușa ce a mai rămas”!

Ascultam, aiurit, cuvintele sinistre ale de-

Din tabără.

„Si 'n miez de noapte câmpurile pline
De morți, un cântec dulce le 'nșioară.
Ce preamărire slăntă cântă Moartea
Celor căzuți în lupta pentru țară!

S'aprinde-atunci — ca far țesut din fulger —
Un zimbet cald în moarta ei privire....
Ascult cântând în șantul meu de veghe
Și fiecare mort îmi pare-un mire.

Eu n'am văzut plângând pe-aicia Moartea
Și n'am văzut nici muritori plângând!
Când Moartea cântă, cine-ar sta să plângă?!
Când vreme n'ai să spui măcar un gând!

Dar o văzui azi noapte, ca stație
Trecea plângând pe câmpul unde noi
Am sămănat cu mâinile-amândouă
A noastre inimă — rugă pentru voi. —

Mă-nșiorai! și mă muncea un gând
Să sar din șant s'alerg și s'o sugrum
Și hohotind peste cadavrul ei
Să-i strig nebun „poți tot jeli de-acum”.

Dar fața Ei avea atâtea milă
Că inima și astăzi mi se strânge!

Si-am înțeles de ce sârmana Moarte
Numai pe noi — pe cei viteji — ne plânge.

Cum fremeta pe-o culme tristă Codrul
Și luna sta de veghe peste deal
Poate că-n minte i-a venit și Ei
Că noi suntem viteji din Ardeal.

Dar nu știi tu ce dulce e fiorul
Să ai un steag să știi că e al tău
Să-l nălț în ceriu, să-l strângi cu foc la piept
Când sângele în juru-ți e părău!

Atuncea cânt și strig și trec prin foc
Ca volbura ce soarele l'ar stinge!

Steagu-i cu noi și noi suntem ai lui
Și blestemat e cel ce-aici ar plânge!”

Ovidiu Hulea.

Somiățțile europene și prezicerea rășboiului.

Oamenii cei mai de seamă din Europa n'au cunoscut țara, nici timpul lor, în ajunul rășboiului actual.

Unii învățați, ajutați de un temperament filosofic au socotit că ar fi posibilă prevederea evenimentelor istorice, cu siguranța cu care se prevede o eclipsă, răsăritul soarelui, ori apusul lui; cu siguranța cu care se prevede sfârșitul unei boale, ori rezultatul amestecului dintre două corpuri din eprubeta unui chimist... Filosoful francez *Auguste Comte* se întemeia pe această convingere, atunci când punea Sociologia, adică știința societăților omenești (cuvântul ca și conceptul de știință este pentru prima oară al lui), în rândul științelor „pozitive”, ca matematica, astronomia, fizica, chimia și biologia. Mai târziu marele naturalist și filosof *Du Bois Reymond*, socotea că mintea omenească trebuie să se resemneze a zice un ignorabimus, un „nu vom ști niciodată”, asupra unora din cele mai chinuitoare probleme, dar printre aceste probleme insolubile nu intra, în spiritul lui, acea a prevederii fenomenelor istorice. Ele s'ar putea astfel prevedea, cu siguranță. Un cărturar ar putea să spună mai dinainte, cu câțiva

monului. Vedeam, că are dreptate, și mă simțiam strivit sub povara grozavă a vorbelor lui.

Mi s'a părut, pe o clipă, că bolta cerului se năruie și se întunecă și că pământul întreg se prăvale în haos...

Atunci am simțit, cum o mână prietenoasă mă atinge pe umăr:

— „Oprește-te, prietene, din gândurile tale posomorite! Eu sunt geniul *Creației* — și nu-ți face nici o supărare pentru cuvintele cinice ale Demonului distrugător. El e *tăgada* — și tăgada e înrudită cu moartea. El nu poate să alcătuiască nimic, ci se bucură numai când poate să surpe ceva, din ce am clădit eu.

Dar el n'a reușit niciodată să înăbușe în oameni dorința de muncă și propășire — și nu va reuși nici acum. E adevărat, că azi se prăbușesc și se năruie atâtea vieți și atâtea opere, ridicate cu eforturi enorme. Dar, cu toată groaza ce ți-o inspiră acest spectacol, el n'are să dăinuiească mult. În alcătuirea lumii de azi, s'au strecurat, chiar la temelii, unele pietre găunoase... Era și multă *nedreptate* pe lume. Și, cum temeliiile au început să se clatine, o parte a zidului s'a surpat — dar numai o parte — și o vom reclădi iarăși, mult mai frumoasă și mai trainică, de cum era. Și zidul se va ridica tot mai sus... tot mai sus... până va atinge aripile norilor și se va pierde în zările albastre.

Demonul Distrugerii nu va isbuti să se încuibe în el, decât arare, — din vina oamenilor — când pietrele și cărămizile întrebuințate vor fi rele... Atunci va încerca să se cuibărească iar printre spărturi, dar opintirile lui vor fi de scurtă durată și zadarnice.

Măcelul ce se desfășoară acum, nu e o distrugere numai, ci, mai mult, o *prefacere*. În valurile de sânge și de lacrimi ce curg, în uraganul de suspine, omenirea se va purifica și se va înălța sufletește... Ea va desluși, de aci înainte, cărarea adevărată, pe care are să porceadă, ca să ajungă la liman. E cărarea dragostei, a milei și a dreptății.

Purcezând pe această cărare, ea va putea să-și clădească înainte marea zidire a

civilizației. Și opintirile demonului distrugător vor fi zadarnice, căci omenirea, avându-și cărarea bine precizată, va avea și experiența tristă dar edificatoare a acestui măcel cumplit. Luați pildă dela natură! Toate viscoalele toamnei, tot crivățul și pustiul iernii, e pentru că firea să renască, neasemănăt mai frumoasă și mai fecundă, cu fiecare primăvară!

Când geniul Creației și-a isprăvit vorba,

am rămas cu ochii ațintiți în zarea scăldată în lumină.

Rândunele sglobii spintecau văzduhul... fluturi multicolori săltau în razele de aur... triluri măestre răsunau din codrul înverzit.

Mi-am descoperit capul, ca intrând într'un dom superb și am îngânat:

— Vino între noi, sfântă Primăvară! Vino, cu suflul unei noi vieți: cu dragoste, cu milă și cu dreptate!

Vie împărăția ta!

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Bucium-Poleni, comitatul Albei-de-jos, pe câmpul de luptă.

Alesandru Tandreu, stud. iur., prizonier în Astrachan, Rusia
George Colda, învățător
Alesandru Jurca, învățător
Nicolae I. Adamovici, contabil
Ioan Tandreu cassier, 1 copil
Simion Morariu, 2 copii
Macarie Costinaș, 2 copii
Nicolae Bembea, 2 copii
Simion Tandreu
10 Alesandru Ianc, 2 copii
Nicolae Ianc
Teodor Ianc
Dumitru Morariu
Nicolae Morariu
Ioan Ianc
George Ianc
Nicolae Lup, 7 copii
Ioan Brătîlă
Alesandru Brătîlă
20 Simion Lup
Todori Danciu
Ioan Danciu
Alesandru Ianc, 1 copil, prizonier în Rusia
Nicolae Ianc, 4 copii
Ioan Ianc
Simion Ianc
Traian Ianc
Nicolae Ianc, 1 copil
Ioan Mitrosc
30 Dumitru Simon, 2 copii
Lazar Jurca, 2 copii
Nicolae Popa
Ioan Colda

Nicolae Brătîlă
Ioan Brătîlă
Ioan Tandreu
Nicolae Cosma, 1 copil
Dumitru Cosma
George Costinaș, 5 copii
40 Ioan Tipter
Ioan Tipter
Nicolae Popa
Alesandru Cosma
Alesandru Cosma
Nicolae Ianc
Ioan Ianc, prizonier în Krasnajarszk, granița Mongoliei
Alesandru Ianc
George Tontea
Teodor Mirza, 1 copil
50 Nicolae Popa, 3 copii
Nicolae Tipter
Constantin Colda, 5 copii
Nicolae Simon
Ioan Simon
Alesandru Trifa
Ioan Tontea, 3 copii
Alesandru Colda, 2 copii
Moise David, 1 copil
Nicolae Trifa
60 Nicolae Trifa
Moise Costinaș, 2 copii
Ioan Ianc
Constantin Sularea, 1 copil
Nicolae Băcăian
Simion Danciu, 5 copii
100 George Danciu

ani, cu câteva zeci de ani, *dacă* sau *câte* revoluțiuni vor fi, ce se va întâmpla cu tronurile dintr'o parte, sau cu frontierele din altă parte....

Totuş contra acestui fel optimist de a judeca puterea intelectului omenesc, față de minunile istorice, avem veşnica desamăgire pe care realitatea o dă prevederilor făcute de oamenii cei mai de seamă.

Care contemporan a marelui revoluțiuni franceze dela finele secolului al XVIII-lea ar fi putut prevedea cu puțini ani mai târziu aparițiunea în Franța a monarhiei absolute, sub Napoleon cel mare?

Dar războiul actual e cea mai frumoasă dovadă că misterul istoric este din cele care desfid puterea minții noastre. El în felul cum se desfășoară, ne arată că asupra evenimentelor istorice, și asupra aprecierii popoarelor, și cel mai de seamă oameni se pot înșela, nu cu aproximații mici, ci cu depărtări de calcul, cari ne arată tocmai lipsa calculului!

Vom ilustra această ignoranță și nevinovată înșelătorie prin câteva exemple tipice:

În Franța se credea că antipatriotismul e o forță, că el este un curent cu rădăcini puternice. Lucrul acesta îl credeau nu numai străinii, dar și mulți Francezi, și dintre acei Francezi cari reprezintă prin cultură și spiritul lor rasă galică. Iată ce scria marele critic, marele erudit, *Emile Faguet*, cu trei-patru ani înaintea războiului de acum:

„În Franța, din contra, ideea de patrie alunecă încet-încet pe panta ridicolului. Institutorii francezi o combat cu energie și chiar cu eroism; căci dacă Franța ar fi cucerită, cel puțin de ori care altă țară, afară de Belgia și Elveția, ne știind să predea decât în franțuzește ei ar pierde pânea pentru triumful convingerilor lor: profesorii din învățământul secundar și superior, sunt pentru cei mai mulți dintre ei, nu zic antipatrioți, dar de-asupra ideii de patrie; lucrătorii sunt indiferenți, burghezii se încălzesc puțin și clasele înalte au moravuri și spirit cosmopolite.

Aceasta nu ar fi tocmai firesc venind din partea unui popor învins, dacă, de sigur, poporul francez nu ar pune un oarecare punct de onoare, imi pare, a fi antipatriot, tocmai pentru că a fost învins... Să adăogați la aceasta că Francezul, prin vanitate, să zicem mai drept prin stima de sine, este antitraditionalist, nu-i place a gândi servil la ceea ce părintii au gândit, dar tocmai patria este tradiția prin excelență.

Adăogați apoi, că Francezul, în urma acelei dispozițiuni intelectuale, a devenit antireligios, și că religiunea comună fiind unul din elementele ordinare și unul din fermentii obișnuiți ai patriotismului, ar fi ca cineva să fie suspect de sentimente religioase fiind patriot, și din contră el pare desrobuit de sentimente religioase atunci când e rece patriot”.

(„De la Patrie”. *Les dix commandements*).

Ce a rămas adevărat din aprecierile lui Faguet? În Franța până și *Hervé* a cerut înrolarea în rândurile celor destinați morții pentru patrie; institutorii au fost decimați în război, și în rândurile oștii franceze s'au înscris voluntari chiar și aceia cărora vârsta le dădea facultatea de-a sta acasă, și-a fi... antimilitariști *en chambre*!

Alte exemple:

Marele om politic *Bülow* spunea unuia gazetar francez, Huret, că războiul nici odată nu-l va provoca Germania, care n'are nici un interes a-l face. Aceleași idei, absolut contrare realității, le vedem analizate în ultimul număr din „La Revue des Deux Mondes”; și tot de acolo aflăm cum *Steed*, atât de bine primit la curtea Vienei, informa Europa de intențiile absolute pacifiste ale Austriei, cu un an înaintea războiului, și de excluderea absolută din mintea europenilor a ideii de război. Când ne dăm seama de aceste deosebiri dintre gânduri și realități, atunci înțelegem de ce previziunea în istorie este o mare mistificare a cugetelor.

Crestături pe răboj.

— Din Parlamentul ungar. —

Indrumarea deputatului slovac F. Iuriga.

Terminând deputatul de origine slovacă *Ferdinand Iuriga* în ședința de *Luni* discursul său, în care a subliniat credința și eroismul poporului slovac, în lupta contra primejdiei comune alături de Maghiarii, dela care așteaptă rezultate favorabile pentru viitor, a fost îndrumat de viceprezidentul C. Szász, care prezida ședința cu următoarele cuvinte:

„On, Cameră! Nu am voit să intrerup pe orator în decursul vorbirii sale, dar pentru evitarea de neînțelegeri, mă văd silit să mă raportez la aceea, că, dacă am priceput bine pe d. deputat, s'a denumit pe sine, de repetite-ori, reprezentant al poporului slovac. Simplamente numai atât volesc aici să constat, că în această cameră, cu excepția dlor deputați croați, toți ceilalți domni deputați sunt deputați maghiari!” (Aprobări).

Declarația Croaților.

În ședința de *Luni* a dietei la desbaterea proiectului de lege relativ la extinderea îndatoririi de glotaș, a luat cuvântul în numele Croaților, deputatul *Guido Hreljanovics*, care începând în limba croată și continuând în limba maghiară, a făcut următoarea declarație:

„Visoki Sabore! În numele meu și al deputaților trimiși de regatele croato-slavono-dalmate, îmi iau voia a face următoarea declarație:

Națiunea croată și-a împlinit în cursul veacurilor la fiecare prilej, când a cerut trebuința, datorința față de regele său. Aceasta o dovedesc acele jertfe, pe cari le-a adus națiunea atât pe câmpul de luptă, cât și acasă și este gata a le aduce și de aici înainte. În acest scop aducem și această nouă jertfă și votăm proiectul alături în desbatere în acea speranță, că interesele economice și culturale ale națiunii se vor păzi după putință, fără păgubirea intereselor de apărare și ținând acelea în vedere”. (Aprobări vii).

Am citat exact această declarație interesantă și caracteristică după notele stenografice ale jurnalului dietei. O analiză credem e de prisos.

Cont. Ștefan Tisza despre comunitatea afacerilor de stat cu Austria.

Răspunzând mai multor interpelări în ședința de *Mercuri* a dietei primul-ministru contele Ștefan Tisza a făcut următoarea declarație:

Am credința, că nimeni nu consideră de vre-o mare fericire faptul, că toate funcțiunile noastre de stat trebuie să ni le regulăm într-o atare comunitate de stat, încât în cele mai multe cazuri suntem siliți să procedăm de acord cu autoritățile altui stat. (Aprobări vii în stânga. Președintele sună). Am credința că fiecare recunoaște, că foarte multe chestii ar putea fi rezolvite mult mai folositor.... (Aprobări și ilaritate în stânga).

Strigăte în stânga: Incepe să fie omul nostru.

Cont. Șt. Tisza: cu aceasta am voit să spun numai un lucru natural, că guvernamentul nostru în multe cazuri este îngreuiat și se complică în urma faptului, că Ungaria se găsește în conexiune permanentă cu ceilalți stat al monarhiei, pe care conexiune nimeni nu vrea s'o desțacă....

Rășboiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Se comunică dela cartierul general: Situația generală e neschimbată.

În multe sectoare ale frontului din Polonia rusească și ale celui carpatin s'au dat violente dueluri de artilerie. Bateriile noastre operează cu efect împotriva cartierelor și depozitelor de material de rășboiu ale Rușilor.

În șesul Opor, după o canonadă zadarnică de câteva ore noaptea inamicul a încercat un atac împotriva pozițiilor infanteriei noastre, dar după o scurtă luptă am respins pe inamic pe întreg frontul.

Berlin. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Pe malul vestic al canalului, spre sud dela Ypern, dealungul gârlei Yserle, lângă pozițiile noastre de lângă Steenstrate și Hetsas inamicul atacă de ieri după amiază continuu, dar fără efect. Spre est dela canal, un comun atac al Francezilor și Englezilor dat ieri împotriva noastră a eșuat cu foarte considerabile pierderi pentru inamic.

Numărul tunurilor capturate în luptele ce s'au dat spre nord dela Ypern se cifrează la 63.

Exploziile minelor inamice dealungul căii ferate Labasse-Bethum și în Champagne, spre nord dela Le-mesnil n'au avut efect. Am respins cu mari pierderi pentru inamic atacurile de noapte ale Francezilor date împotriva pozițiilor pe cari le-am cucerit ieri noaptea la Mesnil. Prisonierii francezi pe cari i-am capturat aci erau într-o situație deplorabilă. Tremurau de frică, deoarece ofițerii lor le spusese că îndată ce vor ajunge în captivitate germană vor fi împușcați.

Pozițiile noastre de pe înălțimile dela Mosella, spre sud-est dela Verdun le-am împins înainte cu câțiva metri și le-am fortificat.

Situația în Vosgi e neschimbată.

Pe frontul oriental: Spre sud dela Kalvaria am ocupat satul Kowale și o înălțime situată spre sud dela acesta.

La Dachowa, spre sud dela Sochacew am cucerit un punct de sprijin al Rușilor.

Declarațiile generalului Boroievici.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Comandantul de armată Boroievici a declarat în fața corespondenților de rășboiu:

Situația noastră pe câmpul de rășboiu actualmente e aceea, că stăm față în față îngropați în tranșee. În chipul acesta rășboiul va putea ține ani de zile și în sfârșit s'ar decide nu prin strategie, ci economic. Noi soldații ne găsim aci, pentru ca să împiedecăm ravagiile economice cari le cauzează un rășboiu lung, iar biruința din urmă să o eluțăm pe câmpul de rășboiu. Ofensiva reclamă multe jertfe, iar noi crutăm acum omenii, pentru că soldații ne sunt cei mai scumpi. Trebuie să așteptăm momentul potrivit când să încercăm atacul în condițiuni favorabile. Dacă e luptarea vre-unui câștig ar costa o mie de oameni, rezultatul trebuie să fie de așa încât să aibe valoarea jertfei ce o aducem.

Lupte de artilerie.

Eperjes. — Situația noastră e neschimbat favorabilă. Artileria noastră grea împușcă cu succes pozițiunile rusești de pe înălțimea Blatni. Spre nord de Curina a fost împușcat un aeroplan rusec. În comitatul Sáros toți sunt de speranțele cele mai bune.

Asediarea Dardanelor.

Atena. — Hestia scrie despre debarcarea anglo-franceză pe peninsula Galipoli următoarele: Aliații au debarcat pe peninsula Gallipoli în 4 puncte, cari sunt departe deolaltă: la capul Suvala, la capul Helles, aproape de forturile nimicite dela Sedilbahr, pe țărmul sinului Seros, sub Jenkiöi, iar pe țărmul asiatic aproape de fortul Kum-Kaleh. Probabil planul aliaților a fost ca să atace deodată și pe țărmul european și pe cel asiatic și așa să taie drumul de comunicație al trupelor turcești cu Bulairul. Ei au voit să atace din spate armata de pe uscat a Turcilor și astfel să frângă rezistența forturilor din Dardanele.

Comandantul suprem al trupelor debarcate e generalul englez Hamilton, dar trupele aduse din Mudros și conduse de generalul francez

- Nicolae Bolundut
Nicolae Tandreu
Alesandru Simon, 2 copii
George Ianc, 3 copii
Simion Ianc, 3 copii
Ioan Trifa, 3 copii
George Solca
70 Simion David
Toma Tipter
Simion Fișter, 1 copil
Simion Tipter, 2 copii
Alesandru Tipter
Alesandru Costinaș
Urs Jurca
Nicolae Colda, 3 copii
Ioan Jurca
Simion Colda
80 Alesandru Bogdan 1 copil
Todor Tontea
George Costinaș † (mort)
George Clapa, 2 copii
Nicolae Clapa
Alesandru Costinaș
Nicolae Costinaș
Nicolae Ianc
Macarie Jurca
Nicolae Jinariu, 3 copii
Ioan Ianc, prizonier în Kijev Rusia, 1 copil
90 Ioan Colda, 1 copil
Simion Colda, 4 copii
Nicolae Tandreu
George Tandreu
Alesandru Colda, 4 copii
Ioan Colda
Nicolae Colda
Ioan Colda
Nicolae Colda, prizonier în Kijev, Rusia, 1 c.
Ioan Tandreu
Ioan Colda
Nicolae Colda
Nicolae Marian
Macarie Bolundut
Teodor Bolundut, 2 copii
Ioan Bolundut
110 Alesandru Crâșnic
Alesandru Tipter
Ștefan Tipter
Alesandru Costea
Sivestru Marian, 2 copii
Victor Ianc
Mihailă Sularea, 2 copii
Macarie Costinaș, 4 copii mort în Galitia
120 Dionisie Adamovici, asistent de farmacie
Ioan Costinaș, 2 copii
Simion Colda, 4 copii
George Băiesanu
Nicolae Ceteras, 1 copil
Teodor Danciu, 6 copii
Nicolae Bogdan, 1 copil
Macarie Bolundut
Ioan Costinaș, 5 copii
Simion Jurca, primar, 1 copil
130 Dumitru Trifa, 1 copil
Ioan Ianc, 2 copii
Ioan Colda
Iuliu Adamoviciu, student VII gimn.
Ioan Cosma
George Cosma
George Cosma
Alesandru Trifa
George Crâșnic
Simion Colda
140 Nicolae Fișter
Nicolae Colda, 1 copil

LA LUCRĂRI MILITARE:

- Nicolae Bocio
Macarie Popa
Simion Ianc
Nicolae Colda, 3 copii
Moise Tipter
Moise Costinaș
Simion Cosma
Nicolae Cosma
150 Alesandru Ianc, 3 copii
Simion Ianc

Comuna noastră Bucium-Poieni, numără 1125 suflete, dintre cari se aflau emigrați nainte de rășboiu circa 500.

Comunicat prin: Nicolae Prația, învățător.

D'Amadé au operat independent. Forțele debarcate de aliați le putem pretui la 60 mii oameni. Armata aceasta constă din 2 divizii franceze și alte 2 engleze. Aceste două divizii din urmă sunt compuse din soldați din Australia și Noua Selandă. Alte două divizii sunt în drum din Egipt spre Dardanele așa că aliații vor încerca să opereze pe uscat împotriva Dardanelor cu vre-o 90 mii oameni. Comandantul englez speră că va primi încă trupe auxiliare din Egipt și în sfârșit va avea pe teritoriul Turciei o armată de 180—200 mii oameni.

Tratative între Grecia și tripla înțelegere.

Roma. — După știri din sursă balcanică ziarul „Idea Nazionale” crede că s'au început tratative între Grecia și tripla înțelegere, dar ar fi prematur să se prevadă că aceste tratative ar izbuti la o acceptare completă a condițiilor puse de Grecia. Aceste negocieri se țin la Paris și la ele ia parte și principele George.

Din unele sfere diplomatice se spune că ar fi vorba de a se stabili deocamdată principiile pe care s'ar baza acest acord. Angajamentele ce s'ar lua ar fi subordonate acțiunii victorioase a aliaților în contra Dardanelor; de aceea nu poate să fie vorba încă de angajamente formale între cele două părți contractante.

Rușii pregătesc o ofensivă contra Sileziei.

Roma. — „Journal de Paris” primește din Varșovia știrea că statul major rus după ce și-ar fi asigurat ocupațiunea în Carpați ar încerca o ofensivă la aripi în scop de amenința Cracovia și Silezia.

Pescuirea unei noi mine.

Constanța. — O nouă mină s'a pescuit astăzi de niște pescari, în apropierea satului Komorova. Autoritățile au fost avizate și au dispus paza minei spre a se evita vre-o nenorocire.

Noui pretențiuni japoneze.

Rotterdam. — Reprezentantul Japoniei Hioki a remis guvernului chinez nota, care cuprinde noi pretențiuni din partea Japoniei. Noile pretențiuni japoneze sunt cuprinse în 24 de puncte. Pentru împlinirea acestor pretensiuni nota nu fixează un termen hotărât.

Sonnino și Tittoni la regele Italiei.

Roma. — Ambasadorul italian din Paris Tittoni și ministrul de externe Sonnino au fost în Quirinal, având cu regele consfătuiri îndelungate.

Spaniolii doresc Gibraltarul.

Genf. — Lui „Matin” i se telegrafiază din Madrid: Azcarate a ținut ieri un discurs spunând că Spania trebuie să dea Ceuta pentru Gibraltar, căci acesta are o importanță cu mult mai mare pentru Spanioli, decât posesiunea Tangerului căci Gibraltarul găsimu-se în posesiunea Englezilor, e un spine în corpul națiunii spaniole.

Un nou incident greco-bulgar.

Sofia. — După ocuparea insulei Lemnos de către Englezi, d. Radoslavoff a rugat pe comandantul trupelor să inspecteze temnițele grecești din insulă, deoarece guvernul are informațiuni că în ele sunt deținuți prizonierii Bulgari făcuți de Greci din al doilea războiu balcanic.

Comandantul englez a făcut o inspecție și a găsit, în adevăr, mai mulți din acești prizonieri. Legațiunea engleză din Sofia a informat pe d. Radoslavoff că toți aceștia au fost imbarcați pentru a fi transportați la Dedeagaci.

Știrea despre descoperirea făcută în închisorile grecești de pe insula Lemnos, a produs o vie iritație în opinia publică din Bulgaria.

Ziarele invită guvernul să facă demersuri foarte energice pe lângă Grecia, ca să libereze și pe ceilalți prizonieri, cari, probabil, sunt deținuți în celelalte insule grecești.

Caracteristic este că guvernul grecesc a declarat acum câteva luni că nici un prizonier bulgar nu se mai află în Grecia.

Acest incident va agrava relațiile cari și așa sunt destul de înăsprite în ultimul timp.

De ce România a rămas neutră.

București. — Intr'un lung articol cunoscutul scriitor englez d. Thomas Cyrtin se ocupă de atitudinea României și examinează motivele cari o rețin dela o intrare în acțiune:

— *România* — spune scriitorul englez — *s'ar decide pentru o intervenție înarmată numai în cazul când Rusia ar zdrobi complect rezistența Ungariei și când ea ar fi asigurată și împotriva unui atac din partea Bulgariei.*

Victoria triplei-înțelegeri o ar expune pe România Rusiei, ar schimba Marea-Neagră într-o mare rusească și ar constitui o permanentă primejdie și pentru independența poporului român, deoarece Rusia desconsideră orice considerații de naționalitate. O intrare în războiu a României alături de tripla-înțelegere, ar atrage o imediată ieșire a Bulgariei. Despre această mișcare trebuie ea să-și dea seama chiar și în cazul unei sigure obțineri a Bucovinei.

Pentru o împăcare sârbo-bulgară.

București. — Se anunță din Niș, că politicienii progresiști agită pentru ideea păcii și cer ca Serbia să facă cesiuni în favorul Bulgariei. Pressa este supusă unei severe cenzuri din partea conducerii armatei. Nu demult d. Pașici, primul-ministru, a făcut aluzii la abuzurile ce le comite conducerea armatei.

Intrevederi importante la Roma.

Roma. — Ieri d. Sonnino, ministrul de externe a avut lungi întrevederi cu mai mulți diplomați, între cari cu ambasadorul francez d. Barrere și cu baronul Macchio, ambasadorul monarhiei la Roma. Mai târziu d. Sonnino a avut o întrevedere și cu primul-ministru d. Salandra, apoi a fost într-o audiență de oră la rege.

Trădătorii de patriei.

Sibiu, 28 Aprilie n.

Intre multele proiecte de lege prezentate actualei sesiuni parlamentare din Budapesta se află și unul, prin care se intenționează confiscarea averilor celor ce s'au făcut vinovați de crima trădării de patrie.

Ce e trădarea de patrie? Codul nostru penal o definează astfel în paragraful 127: Făptuirea îndreptată în mod direct spre aceea, ca să se schimbe, prin forță, constituția statului ungar, sau comunitatea de stat existentă între țările cari formează statul ungar, sau lezăturile existente între statul ungar și cellalt stat al monarhiei austro-ungare. Apoi făptuirea îndreptată în mod direct spre aceea, ca teritoriul statului ungar, sau teritoriul celuiilalt stat al monarhiei austro-ungare, ori o parte a acestora, să fie pusă prin forță sub domnie străină, sau să fie luată cu forța dela statul căruia aparține.

Aceasta e trădarea de patrie, care se nedepsește în cazul prim cu temniță până la 15 ani, în cazul al doilea cu temniță pe viață. În ambele cazuri apoi cu pierderea oficiului și a drepturilor politice. Pedepsa stă deci în raport cu crima, pentru că mare fiind crima, grea are să fie și pedeapsa.

Despre averea celor dovediți, că au săvârșit crima trădării de patrie, nu se face nici o pomenire în codul nostru penal, și această lipsă vrea să o suplinească acum proiectul de lege, despre care vrem să vorbim și care a fost prezentat dietei în textuarea următoare:

1. Cetățeanul ungar, care în vreme de război se alătură la dușman și-l dă ajutor acestuia prin spionaj, prin serviciu cu arma, sau prin alte prestațiuni, ori în scopul acesta se atachează la vre-o trupă dușmană, sau în mod voluntar se îndepărtează pe teritor dușman:

garantează intrucât făptuirea sa cuprinde în sine criteriul crimei de lesă majestate sau de trădare de patrie, pentru restituirea pagubei, a violării, sau a altor pierderi născute din acțiunea sa, fără considerare la mărimea pierderii și la faptul, că aceasta există cu adevărat, astfel, că deodată cu săvârșirea făpturii, întreaga sa avere, trece, pe baza legii, asupra statului.

§. 2. Asupra averii mișcătoare și nemișcătoare a celuiia, în contra căruia există gravă bănuală, că a săvârșit făptuirea punibilă din paragraful 1., e a se ordona sechestrul după legea execuțională, pentru asigurarea pretențiunii statului, la propunerea procurorului regesc de stat, făcută deodată cu introducerea cercetării penale, ori după aceea, fie că procedura penală e pendentă la judecătoria civilă, ori la cea militară. Sechestrarea o ordonează judele de instrucție destinat în mod special din partea ministrului de justiție. Instrucțiunile amănunțite cu privire la ordonarea, efectuarea și sistarea sechestrării, le stabilește cu privire la pretențiunile legale ale soțiilor celor învinuți, îsvorite din dreptul conjugal, și cu privire la susținerea persoanelor, cari au pe baza legii față de cel învinuit dreptul de subsistență, ministerul, pe calea ordinațiunii.

§. 3. Legea aceasta intră în vigoare în ziua publicării și va fi executată din partea ministerului.

Se intenționează deci prin acest proiect de lege amplificarea codului penal, dându-se un înțeles mai larg crimei trădării de patrie și decretându-se, că cel ce săvârșește aceasta crimă, își pierde nu numai libertatea personală și drepturile cetățenești ci și — averea.

Noi, Românii din statul ungar, n'am avut trădători de patrie și credem că nici nu vom avea. Nu poate să ne privească asprimea legii. Am avut mulțime de procese politice, mulți am stat în temniță și am plătit amenzi grele, toți însă pentru pretense agitații, nu pentru trădare de patrie. Ne vom feri de crima trădării de patrie și în viitor. Și totuși ne îngrozim, când ne gândim la multele greșeli ce se vor putea comite pe urma aplicării pripite a acestor noi dispoziții judecătorești. Și ele vor fi aplicate cu pripeală, pentru că e vorba de făpturi săvârșite în vreme de războiu, când procedura e scurtă și când o simplă bănuală ajunge, denunțarea unui dușman, contrar politic, ori voitor de rău, e suficientă, pentru ca judecătoria statarială de ex. să te afle vinovat pentru crima pe care n'ai săvârșit-o. Și ești trimis, ori în lumea ceealtă, ori în temniță pe viață, iar averea ți se ia din partea statului și familia îți rămâne peritoare de foame.

Intrebarea însă e, că în drept este oare statul să iee dela cetățenii săi aceea ce nu li-a dat? Drepturile cetățenești le avem dela stat, oficiile publice sunt ale statului, dar averile nu statul ni le-a dat, ci cetățenii și le-au adunat, prin propria lor diligență, ori trăind cu cumpătare și cu cruțare. E adevărat, că și în vremile vechi era obiceiul, că Coroana, Regele, confisca moșiile dela nobilii, cari se purtau cu infidelitate față de persoana sa, dar acestea erau moșii donate nobililor tot din partea Regelui, din partea Coroanei, pentru vitejii săvârșite pe câmpul de războiu și pentru alte fapte patriotice. Se lua deci îndărăt aceea ce s'a fost dat altădată. Dar prin confiscarea plănuită acum, se ia din partea statului aceea ce n'a dat statul.

Am dori, ca toate aceste momente să fie puse în cumpănă cu toată serioșitatea și înțelepciunea cu ocaziunea desbaterii în dietă a proiectului acestuia de lege, pentru ca el să poată fi votat apoi în o astfel de textuare, care să eschidă orice posibilitate de a se face greșeli cu prilejul punerii în aplicare a asprelor sale dispozițiuni. Mai ales aici are loc respectarea principiului judecătoreesc, că mai bine să scape nepedepsiți zece vinovați, decât să fie pedepsit pe nedreptul un singur nevinovat. Pentru că nu e vorba numai de criminalul, care a săvârșit făptuirea, ci și de membrii nevinovați ai familiei sale, cari nu pot să fie și ei pedepsiți atât de aspru, perzându-și întreaga avere, care acum e a lor, nu mai mult a criminalului împușcat, spânzurat, închis pe viață, ori — fugit în altă țară*)

(„Tel. Rom.”)

*) La punerea foi sub tipar aflăm din ziarele din capitală, că conducătorii partidelor opoziționale maghiare au luat hotărârea într-o conferință, ca să combată proiectul de lege tocmai din motivele înscrise în acest articol. — Nota Tel. Rom.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 30 Aprilie 1915.

— *Mâne, Sâmbătă, 1 Maiu n. fiind sărbătoarea întregii muncitorimi din țară încetează orice lucrări în ateliere, iar a doua zi fiind sărbătoare, Duminecă, numărul viitor al ziarului nostru va apare Luni seara.*

Vizita M. S. regina Elisabeta la mănăstirea Cotmeana din jud. Argeș. În ziua de 10 Aprilie v. pe la orele 4, M. S. regina Elisabeta, a vizitat satul și mănăstirea Cotmeana. Pe la jumătatea satului, unul din poduri, fiind rupt, automobilul regal a fost nevoit să aștepte până când locuitorii, au restabilit în mod provizoriu circulația. În acest interval, M. S. s'a odihnit în parcul ocolului silvic Cotmeana ce se află în apropierea podului rupt.

A fost de ajuns să se audă de sosirea M. Sale, și din toate părțile a venit lume și mai ales copii cărora M. Sa le-a împărțit bani desmiardându-i pe fiecare cu cunoscuta-I duioșie.

La mănăstire, un adevărat monument istoric zidit de Voivodul Mircea la anul 1389, sub domnia căruia valea Cotmenii, a fost teatrul unui războiu, unde ca probă evidentă sunt cele două bombe de 2 și 4 jum. oca, găsite sub săpăturile unui zid al mănăstirii. M. S. regina a admirat frescurile și în special intrarea în biserică, care este unică în felul ei.

Intrarea în această mănăstire în loc să se facă dela Apus către Răsărit (spre altar) se face dela Nord spre Sud. Clădirea fiind ruinată, M. Sa a făgăduit că dacă va mai avea zile, o va repara.

La înapoierie M. Sa, s'a oprit iarăși la ocolul silvic Cotmeana, unde a fost întâmpinată de șeful ocolului silvic, dirigințele școlii din localitate: Gh. Ionescu institutor din Câmpulung cum și de sătenii sosiți, cari au înlesnit trecerea automobilului regal peste podul rupt.

Copilașul șefului de ocol, cât și acel al învățătorului, au oferit M. Sale buchete de flori.

Cu această ocazie, M. Sa a arătat încă o dată nemăsurata-I bunătate, împărțind o însemnată sumă de bani locuitorilor nevoiași. În strigăte de „ura” isvorâte din zecile de piepturi ale sătenilor, sincere și curate ca și sufletele lor, automobilul regal a părăsit aceste localități, pornind spre Pitești.

CERCETARE IMPOTRIVA GENERALULUI AUFFENBERG. Se anunță din Budapesta: „Bud. Tud.” anunță: Se comunică oficial, că împotriva generalului Auffenberg s'a pornit cercetare în scopul a se clarifica acuza ce l s'a adus în timpul mai recent pentru conducerea neconstituțională a oficiului său. Obiectul acuzei se referă exclusiv la evenimentele din anul 1912 și nu are nici un fel de legătură cu războiul actual.

M. S. monarhul a ordonat retragerea generalului Auffenberg.

Restrângerea dreptului de întrunire. După cum se știe guvernul a dat în cursul războiului o ordinațiune, prin care restrânge dreptul de întrunire. Capitanatul orașului Arad publică acum această ordinațiune din nou. În aceasta publicațiune se spune:

„În baza ordinațiunii ministerului ungar nr. 5431—1914 despre restrângerea dreptului de întrunire fac atent publicul din oraș, că adunările populare cu caracter politic, convoiurile demonstrative, precum și orice fel de întrunire sau adunare în localurile publice sau particulare sunt strict oprite. Acei cari calcă aceasta dispozițiune, vor fi pedepsiți cu rigorositate în baza paragrafului 10 al articolului de lege din LXIII din 1912.”

Moarte de viteaz. *Dimitrie Roșca*, cancelist consistorial în Caransebeș, a murit moarte de viteaz la Przemyśl. Pentru odihna sufletului lui s'a celebrat Duminecă în 12 Aprilie a. c. parastas solemn în catedrala din Caransebeș, la care a asitat și P. Sf. Sa episcopul Dr. M. Cristea. Au servit preoții G. Petrescu, I. Stoian și G. Buru, iar ca diacon a servit Dr. C. Cornean, secretar consistorial. Au fost de față asesorii și oficianții consistoriali, profesorii dela institutul teologic și pedagogic și mulți credincioși. Răspunsurile le-a cântat foarte jal-

nic corul Reuniunii române de cântări, care a perdut în defunctul pe unul din cei mai buni membri activi ai săi. Au rămas după defunctul o adevărată și două fete minore și bătrânul său tată. — Dumnezeu să-i facă parte cu dreptii.

O broșură folositoare. *Prețutul nostru prieten, profesorul universitar d. Dr. Urban Jarnik, care se bucură de mari merite simpatii în cercurile românești de pretutindeni, și-a luat nobila sarcină de a publica într-o broșură cele mai necesare Convorbiri cu soldații români răniți. Broșura are de țintă a face ca apărătorii patriei, aflători în spitalele străine ale țării, să se poată înțelege cu cei din preajma lor, cari nu le cunosc limba maternă. În transcriere fonetică se cuprind întrebările și răspunsurile de neapărată trebuință în atingere cu soldații români, precum și o introducere despre mijlocul practic de a învăța limba română. Doritorii pot primi gratuit lucrarea aceasta dela autorul: Dr. Ioan Urban Jarnik, profesor universitar în Praga, Boemia, 549 II.*

Manevrele escadrei române de Dunăre. Se anunță din Galați: Escadra de dunăre, sub comanda dlui comandor Cătuneanu a plecat la Mahmudia pentru a executa diferite manevre.

Arestarea unui bancher la Unghenii-Ruși. Jandarmii ruși au arestat la Unghenii-ruși pe un d. Rinvald care călătoria cu pașaport românesc în care se indică profesiunea de bancher.

Nu se cunosc încă motivele arestării și nici locul de unde e originar d. Rinvald.

Vizita unor ofițeri superiori ruși în România. Aflăm din Galați, că zilele acestea a sosit în port, ancorând la agenția navigației ruse, venind dela Reni, vaporul rus „Prutul”. Pe bordul acestui vas au sosit generalii Visolkin, Mayer și 8 ofițeri. Imediat au debarcat și au plecat la comandamentul corpului II de armată. E vorba numai de o vizită de rigoare.

Acești doi generali sunt însărcinați cu supraveghierea transporturilor de munițiuni, arme și provizii, care zilnic trece pe Dunăre din Rusia în Serbia.

Ministrul de finanțe român a încunostițat toate punctele de vamă, că în vederea reparațiunii șoselelor, s'a oprit exportul cu carele pe întreaga frontieră.

Guvernul bulgar a decis ca suma de 5 milioane, dată Muntenegrului în timpul războiului din 1912, să fie cerută pe cale diplomatică dela guvernul din Cetinje, imediat după terminarea războiului actual. În cazul când Muntenegrul va refuza să plătească împrumutul, vor fi dați în judecată membrii cabinetului Gheșof, cari au acordat împrumutul fără autorizația Sbraniei.

Noul deputat al Cărsăului. Deputat al cercului electoral Cărsău (comitatul Caraș-Severin) a fost ales ieri Victor Domahidy.

În amintirea iubiților răposați. Neconsolații părinți **Demetriu Niculescu**, proprietar în București și soția sa **Maria** întru vecinica pomenire a fiului lor **Constantin**, student, decedat în Sibiu, dăruiesc 10 cor. la fondul „Azilului orfelinat” pentru adăpostirea orfanilor și a bătrânilor noștri scăpați. Pentru primos, dorind mângâiere celor îndurerați, aduce sincere mulțumite, în numele „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu: Victor Tordășianu, preșident.

† **Beniamin Densușian**, canonic lector, preot jubilar, mebru pe viață al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, a decedat în 29 Aprilie n. a. c., în anul 86 al vieții și 58 al preoției sale. În mormântarea defunctului va avea loc mâne Sâmbătă, în 1 Maiu n. în cimitirul român din Lugoj.

Odihnească în pace.

Concedierea generalului Auffenberg. M. Sa monarhul a ordonat concedierea generalului Auffenberg, iar pe comandantul de armată generalul Pflanzer Baltin l'a numit consilier intim.

Întoarcerea populației în comitatele nordice ale Ungariei. Perfectii comitatelor Sáros, Zemplén, Bereg și Maramurăș aduc la cunoștință

că locuitorii din localitățile înșirate la vale se pot întoarce în liniște la vetrele lor, pe cari le-au părăsit din precauțiune exagerată.

În **Maramurăș** localitățile:

Petrova-Bistra, Săplânta (Szaploneza), Felsőrona, Borsa, Băcicăul-mare, Călinești inferiori (Alsokalinfalva), Jendul Marmatei (Marmaros-jod), Kövesliget, Apsa de sus (Felsőapsa), Rahău (Rahó), Majorin și Felsőfeles.

Sáros: Bartfa.

Zemplén: Nagymihály.

Bereg: Alsó-Verecke și Voloc.

Pe fronturile de luptă. Într-o revistă poloneză care apare la Paris a apărut un interview acordat de generalul Pau. În acel interview, arată fostul oaspe al României dificultățile pe care trebuie să le învingă cele trei puteri aliate, cari — lucrând fiecare după o altă organizație, cu un material diferit și fiecare fiind separată de cealaltă prin mări și continente, colaborează pe câmpul de bătăe. Coordonarea forțelor, mișcările sincronice necesare sunt foarte dificil de obținut în astiel de condiții. Sub acest raport, puterile centrale operând pe linii interioare și putând să-și dea mâna ori de câte ori au nevoie, se bucură de-o situație mai avantajoasă. Generalul Pau își exprimă credința că ultima lovitură de tun va fi trasă spre sfârșitul anului.

Franta în aceste nouă luni a dat lumii un admirabil exemplu de unire morală de disciplină și vitejie, — și nici o notă discordantă n'a răsunat în mod perceptibil în vre-o clasă socială.

În Anglia însă sunt agitații printre muncitori. Lucrătorii minieri amenință cu greva. Iar unele ziare de frunte aruncă o umbră asupra buneor speranțe engleze. Așa „Morning Post” scrie:

„Sau Germania învinge și pacea va fi încheiată la Berlin, sau Anglia este superioară — și pacea se va semna la Londra. Dacă pierdem, nu trebuie să ne așteptăm la îndurare. Aliații nu vor face pacea decât atunci când Germania va fi învinsă, dar nimic n'a survenit ca să capete întărire această ipoteză. Până acum a învins Germania, fiindcă ea deține Belgia, o parte din Franța și o mare fâșie din Polonia, pe când noi aliații am câștigat o milă la Neuve-Chapelle și am pierdut o milă la Ypres”.

Astfel de reproșuri sunt simptomatice.

Nici o schimbare pe fronturile de luptă: în Franța, lupte de artilerie; în Carpați, calm. Adevărul asupra enormelor pierderi rusești se ivește în presa din Petrograd. La Osoviet, liniște. Austro-ungarii, la Gura Humorului, au rupt un pod de pe Nistru și astfel s'a întrerupt comunicația liberă între Rusia și câteva puncte din Bucovina acum în stăpânirea Rușilor. Comunicația se face numai noaptea cu luntrile.

Pregătiri se fac pentru un nou atac asupra Dardanelelor.

Crucișătorul turc „Medjidie”, scufundat în fața Odesei, a fost scos și remorcat la Odesa: s'a constatat, spune „Gazeta de Frankfurt”, că conținea în depozitele sale o mare cantitate de cărbune, cu proveniență din minele bulgare. Din pricina aceasta presa Odesei este indignată de „tradarea” Bulgariei, care a fost liberată de sângele rusesc.

Prisonierii la munca câmpului. Prin rescriptul ministerial din 16 Aprilie c. Nr. 19031 prez., cu privire la aplicarea prizonierilor la munca câmpului, se orânduiesc următoarele: Acei proprietari, cari ar dori să aplice la munca din economia (gospodăria) lor cel mai puțin 200 prizonieri, trebuie să-și înainteze, pe calea comitetului suprem (főispán) concernent cererea adresată ministrului de honvezi, la așa numitul comitet: „Hadfelügyeleti bizottság”. Pentru proprietarii miei dela orașe și sate, cari au lipsă de mai puține puteri de lucru, se pun la dispoziție cel mai puțin câte 30 prizonieri. Cererile în aceasta privință are să le înainteze tot comitele suprem însă la ministerul de agricultură de așa ca ele să sosească la minister până în 15 respective până în 25 a fiecărei luni.

Fiecare grup de prizonieri e însoțit de un număr de îngrijitori militari de 10% a numărului prizonierilor, deci cel puțin de 1 suboficer și de 2 militari fără șarjă (rang), cari se îngrijesc singur de disciplina militară. De supraveghierea sigură de peste zi și de peste noapte are să se îngrijească comuna politică. Aceasta stabilește și ordinea (rândul), în care prizonierii au să săvârșească munca la singuraticii proprietari de așa, ca încât e cu putință, la câte unul să fie aplicați toți prizonierii deodată și nu împărțiți. Deși prizonierii

înainte de plecare cu 3 săptămâni vor fi căutați de medici, ei atât la sosire cât și din 2 în 2 săptămâni au să fie supuși de medicul autorității vizitării (căutării) medicale. Plata medicului de câte 4 bani la zi de fiecare prizonier trebuie să o presteze (s'o dea) proprietarul la casa comună. Altă plată pentru prizonieri nu se dă. Între condițiile mai de aproape, statorite de minister și cari se găsesc la fiecare comună, se numără, că comuna suportă cheltuielile de încarcerare (locuința) și de hrana prizonierilor, cari i se vor înapoia de comanda militară respectivă. A da prizonierilor beuturi spirituoase este oprit. Prizonierii aduc cu sine îmbrăcămintea, încălțăminte, albiturile, hainele de pat, unelele recerute la mănecare etc., a căror cheltuială de transport o suportă tot comuna. Singura zi de repaus e Duminica dar și aceasta numai în cazul când natura muncii de îndeplinit îngăduie nelucrarea. La împărțirea grupelor de prizonieri se ia în socotină, încât se poate, naționalitatea (limba), religia (legea) și îndeletnicirea prizonierilor. La grupe mai mari se dau și prizonieri cari cunosc limba germană (nemțească) apoi pantofari și croitori. Cheltuielile pentru prizonieri cari ar fugi, le suportă comuna.

În lipsa mare de puteri muncitoare, indemnăm pe ai noștri să tragă foloase din acestea orându-li. Sibiu, la 23 Aprilie n. 1915. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibului”. **Pant. Lucaș**, președinte. **Victor Tordășianu**, secretar.

Ultima oră.

SIMPATIE ITALIENILOR PENTRU ROMÂNI.

Roma. — Ziarul „Messaggero” afirmă că cel mai perfect acord domnește între Italia și România. Aceasta este știrea cea mai sigură ce se poate afirma printre atâtea știri false și tendențioase — spune numitul ziar. Opinia publică italiană urmărește în continuu cu simpatie frățească pașii României și toate manifestările poporului român pentru Italieni.

BULGARIA FORTEAZĂ SERBIA SĂ-Î DECLARE RĂZBOI.

București. — Ziarul „Tara” primește dela corespondentul său particular din Nis:

Orice speranță într-o apropiere sârbo-bulgară este cu desăvârșire exclusă. Bulgaria continuă să înarmeze bande de comitații, pe cari le trimite să atace pozițiile artileriei sârbești dela malul Dunărei.

Un asemenea atac neașteptat s'a dat ieri. Sârbii au omorât 25 de Bulgari și au făcut 5 prizonieri. Restul bandei a avut vreme să fugă.

Comitații erau înarmați cu carabine, browninguri și granate de mână.

Cercurile diplomatice de aci consideră intrarea Bulgariei în acțiune alături de puterile centrale, o chestiune de puține zile.

RUȘII RESPINȘI ÎN VALEA OPORULUI.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: În valea Oporului artileria grea rusească primind întăriri a deschis un foc violent asupra pozițiilor noastre. Noaptea ne-au atacat cu forțe puternice dar i-am respins în mod sângeros. Perderile lor sunt foarte mari. Trupele rusești s'au retras spre Tuchla.

ASASINAREA ATAȘATULUI MILITAR GERMAN DIN PEKING.

Milano. — „Times” scrie că atașatul militar german din Peking, Pappenheim a fost asasinat împreună cu suita lui.

LUPTĂ ÎN MAREA NORDICĂ.

Rotterdam. — La Vlissingen se aud bubuituri de tunuri și se crede că pe mare se dă luptă.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Pavel Ioan, Vârșet. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie 1915.

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: P. Robescu.

(Urmare)

(16)

PARTEA A DOUA.

I.

Viața în casă.

Kei, văduva Kawashima, mama lui Takeo și soacra Nami, ședea lângă soba în care pâlpâia focul. Auzind sunând pendula din perete, se întoarse și zise tare:

— Opt ceasuri! Cred că până acum ar fi putut să se întoarcă!

Dete din cap, luă tabachiera, cu degetele sale groase luă o priză, o trase pe nas sgomotos și trase cu urechia. Deși casa este la marginea orașului, totuși se aude sgomotul produs de roatele *kuruma*-lor, în fugă. În serile celor dintâi zile ale anului, în capitală domnește mare animație. Dintr-o casă de alături se aud glasurile și râsul vesel al copiilor în vacanție, și Kei, murmură cu năcaz: Ce or fi având de râd atâta? Hm! — Și gândul său, întorcându-se iar la fiul care lipsește, dansa murmură: Așa se întâmplă ori de câteori se duc la Akasaka... toți își uită de datoriile lor...! Takeo ca și Nami!... toți!... Vai de tinerii din ziua de azi!... — Apoi, făcând o mișcare, ca să se așeze mai bine în scaun, simți o durere în picioare, se supără mai rău și apucând tabachiera, strigă cu ciudă: Matsu! Matsu! — În clipa aceea, două *ku'uma* se opriră la poartă și un servitor, anunță în gura mare, întorcerea stăpânului. Kei, bombănea că Matsu nu venise la chemare, când un glas îi strigă:

— Bună seara, mamă!

Takeo intră scotându-și mânușile, și după el, venea Nami, fără să facă sgomot... Dansa își scoase mantaua, pe care i-o luă o servitoare, și apropiindu-se de soacra sa, zise blând:

— Bună seara mamă. Nu te supăra de întârzierea noastră.

— Bine că v'ati întors! Pe unde ați fost atâta vreme?

— Am fost, răspunse Takeo, mai întâi la familia Kato și ei ne-au însoțit la Akasaka. Unchiul, mătușa, Chizu-ko-san, Nami și cu mine, toți cinci, am fost primiți cu multă dragoste la Akasaka. Era multă lume și ne-a trecut timpul fără să băgăm de seamă.

Și simțindu-și obraji aprinși, Takeo zise încet, sorbind dintr-o ceașcă cu ceai:

— Ba chiar mi se pare că am băut cam mult.

— Sunt toți sănătoși la Akasaka?

— Da mamă, toți sunt sănătoși, răspunse Nami, și te roagă să-i ierți că n'au venit încă să te vadă, și-ți mulțumesc de darurile trimise.

— Ti-am adus ceva, din partea lor, zise Takeo, luând din mâinile nevestei sale o tavă pe care erau doi fazani, prepelițe și becațe.

— Ce de vânat!

— De data asta generalul a fost norocos la vânatoare. Măne o să-ți trimită și o bucată de porc mistreț.

— Și porc mistreț? Imi pare bine! Nu este așa Nami că tatăl tău este numai cu trei ani mai tânăr ca mine? Când era tânăr, era voinic și voinic, și mi se pare că și acum este tot așa.

— Este foarte voinic! Trei zile a stat în munți la vânatoare și nu se simte obosit de fel. Ar putea să se ia la întrecere cu toți tinerii.

— Și are dreptate! Când cineva suferă de reumatism, nu mai este bun de nimic. Cel mai mare vrășmaș al omului este boala... Sunt aproape nouă ceasuri. Ați face bine să vă schimbați hainele și să vă duceți la culcare... Ah, Takeo, uitasem să-ți spun că azi a venit Yasuhiko.

Takeo se opri, și pe față i se văzu neplăcerea produsă de această știre. Nami se apropiă și dansa să asculte.

— A venit Chijiwa?

— Da, și mi se pare că vrea să-ți vorbească. După o lungă tăcere, Takeo zise:

— Și eu aș vrea să-i vorbesc... Crezi că a venit pentru bani?

— Pentru bani?... De ce?... Cum îți vine în minte?

— Am auzit ceva pe socoteala lui... În sfârșit... voi căuta să-l întâlnesc.

— A venit și Yamaki.

— Nebunul acela de Yamaki?

— A venit să ne poștească la masă la ei, pentru 10 Ianuarie.

— Ce plictiseală!

— Ai face bine să te duci. Yamaki nu a uitat binele ce i-a făcut tatăl tău.

— Da, da... dar...

— Takeo, ar fi bine să te duci.

— Vom mai vedea... să mă mai gândesc. Până atunci, mă duc să mă culc. Noapte bună.

Și după dânsul, Nami zise blând, apropiindu-se de soacra sa, care sta posomorâtă:

— Noapte bună mamă.

Amândoi intrară în odaia lor, și Nami ajută bărbatului său să se îmbrace cu o haină vătuită, în jurul căreia Takeo înodă o eșarfă de crep alb. Pe urmă, Takeo șezu într'un fotoliu, iar Nami îi scutură hainele și i le puse în odaia de alături. După ce a isprăvit, șezu pe un scaun lângă el.

— Ești obosit, dragule!

— Takeo ridică ochii după cărțile de vizită ce primise în ziua aceea, și zise:

— Tu, Nami-san, poate ești obosită... Ah, ce frumoasă! Ce dragută...

— Ce lucru?

— Tu... tu ești o nevestică delicioasă.

— Taci, nu mă face să roșesc.

Și zicând așa, Nami se roși toată, și întoarse capul din bătaia lămpii care lumina obrajii săi palizi de obicei... Chipul ei mic, încadrat de o pieptunătură artistică, era frumos și regulat ca un model de operă de artă. Era îmbrăcată cu un kimono de mătase neagră, garnisit cu o fâșie lată pe care erau brodate valuri de mare și gabiani cu aripele întinse, iar centura era de mătase galbenă, pe când la gât purta o bijuterie scumpă, un „nu mă uita”, pe care i-o adusese Takeo din călătoria sa din America.

(Va urma)

Redactor responsabil: Constantin Savu

CA UCENIC

află loc un tânăr din familie bună, absolvent de cel puțin 2 clase gimnaziale ori reale, care posedă afară de limba română și cea maghiară la firma

TRAIAN BAICU, comerciant
Zalatna (com. Albei Inf.)

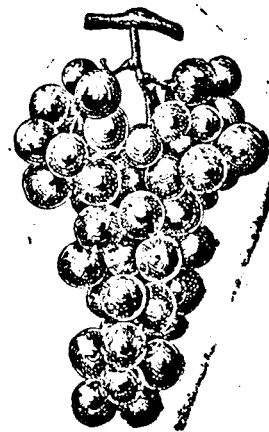
(Ba 2413—3)

„RACHIU

prefript de coarne (delicatesse) din anul 1910, tărie 48%, mai sănătos și mai bun decât cognacul, trimitem cu rambursă 3 litre în sticle îmbrăcate cu nuele cu 9.20 cor. Sticlele francate și nevătămate le primim pentru 1.80 cor.”

„Pruna”

societate industrială și comercială pe acții
Du 2418—5 în Marosilye.

(He 2298-24)

Viță americană altoită

precum și
Port-Alto

și

Butași - Americani

furnizează
renumita
firmă:

Caspari Friderich

. Mediaș, (com. Nagyöküllö)
Selectiunea garantată. Cereți catalogul!

x. Pălării elegante, albituri, cravate, parde-
siuri de gumă p. bărbați și femei, ciorapi, ba-
tiste etc. în cel mai mare asortiment și cu cele
mai ieftine prețuri se vând în
prăvălia de modă pentru domni „Chic”, Arad
bulev. Andrassy nr. 15.

Vis-à-vis de hotelul Panonin.
Duminecă, 11 Aprilie 1915.

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresașivă cu toată încrederea la proprie-
tarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea,
căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912		
Vin alb — — —	—84	—72
Rizling — — —	—86	—74
Roșu de Mîniș — —	1:60	1:20
Carbenet — — —	1:40	—

Vinuri vechi și nou din anul 1914.

Vin alb — — —	—68	—58
Rizling — — —	—70	—60
Šiller — — —	—74	—64

Rachiu.

Rachiu de treve — — — 2:20
Rachiu de treve specialitate — 2:60
Expediez la dorință în sticle și în canti-
tate mai mică vin.
Vinul se expdiează cu rambursă dela 50
litri în sus sub îngrijirea mea proprie.
Vase dau împrumut pe timp de două luni.
Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Mii de inși „Kárpátia”

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai
crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boa-
lelor de astmă, răgușeală, constipație, precum
și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.
1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de
700 grame cor. 5.—.

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrelui Nr. 16.

(Ho 1846—30)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Piața Andrassy, colțul Salacz utca

Telefon 1059.

Telefon 1059.

(Ga 2270)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914. 5 Aprilie	ACTIV	1915. 28 Martie	4 Aprilie
212 460 710	155 818 710 } stoc { aur (monete) . 155 197 660 — } „ (lingouri) . 140 000 56 642 000 } metalic { trate și disponibil consid. ca aur 69 727 474	225 062 971	225 065 134
661 370	Argint și diverse monede	733 466	744 521
197 016 365	Efecte scontate	224 984 658	228 898 552
46 225 513	{ 25 061 700 Impr. pe ef. publice . . . . . 28 590 400 43 606 300 Impr. pe ef. publ. în et. crt. 50 685 600 21 163 813 22 442 487 din care nu s'au ridicat lei 26 470 909 24 114 591	54 871 424	52 704 991
11 924 059	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901) In cont crt pe bonuri de tezaur 4% aur (1914)	11 273 958	11 273 958
11 997 174	Efectele Capitalului social	171 610 667	171 610 667
16 910 377	Efectele fondului de rezervă	11 545 075	11 545 075
4 070 281	„ „ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor	16 523 277	16 523 277
6 664 970	Imobile	3 970 781	3 970 781
1 046 093	Mobilier și mașini de imprimerie	6 733 989	6 734 084
996 974	Cheltuieli de Administrație	1 096 439	1 096 566
149 940 187	Efecte și alte valori în păstrare	863 691	899 998
134 036 227	Bonuri de tezaur 4% aur în gaj p. Imprum. Statului	130 178 966	128 905 466
11 316 407	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	200 000 000	200 000 000
21 024 801	Conturi curente	164 349 626	164 500 226
6 504 470	Conturi de valori	23 432 421	24 085 197
832 795 978	Conturi diverse	22 792 970	22 816 015
		27 653 764	27 440 533
		1297 678 143	1298 815 041
	PASIV		
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
36 894 158	Fond de rezervă	39 500 365	39 500 365
5 362 828	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor	5 740 096	5 740 096
423 813 090	Bilete de bancă în circulație	624 676 162	623 494 855
3 148 447	Dobânzi și beneficii diverse	4 132 090	4 462 676
10 835 767	Conturi curente și recipise la vedere	51 810 831	53 845 347
283 976 414	Efecte și alte valori de restituit	494 528 592	493 405 692
56 765 274	Conturi diverse	65 290 007	66 366 010
832 795 978		1297 678 143	1298 815 041

Taxa: Scont 6%. Dobândă 7%.

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni
pentru dame în ARAD.

!

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte stofe
la modă cu cel mai bun croi,
acum dela 35 coroane în sus.

!

JACHETE

după moda cea mai nouă.

Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachete de mătăsă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,
Haine pentru fete,
Tali,
Halate
Fuste,
Mantale de lister și gumă
în asortiment extraordinar.

!

Bluze și haine de dolu.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 2376)

RENUMITELE

GHETE TURUL

CONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL”

FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900.000 perechi.
1200 muncitori și impiegați.Magazin sucursală:
în ARAD.în Palatul Minorităților
bulev. Andrassy nr. 13.Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe
expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.

plătesc același care după întrebuințarea
apei de dinți BARTILLAS
— o sticlă 80 fil. — mai are durere
: de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.

L. PLAN
Wien, X. Goethegasse 7.Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară
pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsifica-
lor plătesc onorariu bun. În comunele în care nu se poate căpăta
această apă trimite franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERARIE

ORENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELĂRII
Strada Cisanădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovățuri, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CU-
SUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în
depozit. Toate articolele din branșele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimite franco. (O-9)Comandele prin poștă se efep-
tuesc prompt și conștiențios.

SALON

-cremă 1 cor. 30 fil.
-pudră 1 „ 30 „
-săpun 1 „ — „
-manicură 65 fil.Comandele din provincie se expe-
: diază zilnic în mod prompt. :Farmacia la „Sf. Francisc”
Budapesta, bulevardul Ūllői nr. 56.
(E 2375)PENTRU CA SĂ CUMPĂRAȚI
„PIANURI”

nu trebuie să mergeți la BUDAPESTA, la

„TRISKA”

se pot cumpăra cu prețuri favo-
rabile. În localitate introducerea
pe timp de un an o face gratis.
În provincie: expediază pianuri
cu porto și pachetare gratis.TRISKA J.
CLUJ (KOLOZSVAR),
str. Bartha-Miklós nr. 14.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articoli de toaletă, umbrele, per-
dele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate înstabilimentul meu industrial de vopsitorie
de pânuri și de curățitorie chimică,aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru
curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hai-
nele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în
negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în
croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic Szeged.

TELEFON:
994.Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nr. 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)TELEFON:
994.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorla de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou
clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție
de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a
întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o
latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire
CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe
rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu
gauri ca figura S și au un ton mai intens, mai adânc, mai limpede, mai
plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechi, astfel
că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr.
patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor
de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu
ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —
Prețuri-curente ilustrate trimite gratuit.